

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу олімпіади з української мови та літератури
7 клас

I. Напишіть твір-роздум «Правильний шлях знаходить той, хто шукає».

12 балів

Українська література

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Хто «проміняв жінку на тютюн да люльку, необачний»?
2. У якій пісні наявні образи «оріхового сіделечка» й «коня вороненького»?
3. У якій пісні мати каже синові: «Нехай тебе турки уб'ють»?
4. Що з'явилося на небі на знак того, що Сторож погоджується з рішенням Захара Беркута?
5. З якого твору такі рядки: «Не слухала стара мати, Робила, що знала,- Все бачила чорнобрива, Сохла і мовчала»? Хто автор?

5 балів

III. Установіть відповідність.

Художній образ	Назва твору
1 калина, висока могила, пташки	А “Гомін, гомін по діброві”
2 туман, дрібні дощі, густі терни	Б “Ой у степу криниченька”
3 зелена муравина, воли, зозуленька	В “Ой кувала зозуленька”
4 кониченько вороненький, жінка, люлька	Г “Стоїть явір над водою” Д “Ой на горі да жінці жнуть”

4 бали

Українська мова

I. Доберіть по чотири спільнокореневі слова (іменник, прикметник/дієприкметник, дієслово, дієприслівник) до кожного з поданих слів: біг, навчання, їздити, мова.

4 бали

II. Запишіть подані іменники у формі кличного відмінка однини.

Побратим Назар, сестра Надія, дідусь Матвій, сусід Сергій, добродій Петро, бабуся Любов Іванівна.

3 бали

III. Утворіть дієприкметники від поданих дієслів й уведіть їх у словосполучення.

Тремтіти, змарніти, зів'янути, підсилити, обвиснути, пожовкнути, розвивати, взути.

4 бали

IV. Уставте, де потрібно, пропущені букви чи знаки або оберіть варіант із дужок і запишіть.

Аж..отаж, ч..пси, капуч..но, зв..язаний, моркв..яний, бут..к, велетен..ський,
 (з/с)фотографуватися, шіс..надцять, шіс..сот, пр..жовклиий, проїз..ний.

4 бали

Усього: 36 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу олімпіади з української мови та літератури
8 клас

Українська література

I. Напишіть твір-роздум «Добра справа виростає з доброго серця».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Назвіть прізвиська відомих кобзарів (не менше чотирьох).
2. У якій народній пісні звучить заклик: «Бери шаблю гостру, довгу та йди воювати!»?
3. Скількох козаків визволила з турецького полону Маруся Богуславка – героїня народної думи?
7. Які українські письменники написали художні твори про Марусю Чурай з однойменною назвою?
8. У яких рядках вірша Лесі Українки «Хотіла б я пісню стати...» звучить мотив творчості та волелюбності?

5 балів

III. Установіть відповідність.

Географічна назва	Назва твору
1 Золотий Брід	А “Чи не той то хміль”
2 Чорне море	Б “Маруся Богуславка”
3 Жаботин	В “Ой Морозе, Морозенку”
4 Січ	Г “Максим козак Залізняк”
	Д “Та, ой, як крикнув же козак Сірко”

4 бали

Українська мова

1. Запишіть слова, уставляючи пропущені літери, апостроф; зніміть риску й напишіть слова разом, окремо або через дефіс.

Не/виконаний проєкт, не/політі вчора квіти, винос...ся, камін...чик, Уман...щина, черв...як, св...ято, над...яр...я, горл...чка, піц...ерія, бе...корис...ливий, буквен...ий, хоб...і, яскраво/синій, червоно/гарячий, аби/де, ім..ігрант, духм...яний, порт..ера, старо/український.

5 балів

II. Із пропонованих сполук випишіть лише словосполучення. Позначте в них головне слово.

Познайомилися вчора, щоб знав, щаслива дівчина, працює сидячи, найменш помітний, навчатимуся вишивати, трава скошена, запросив його, ти або він, роздуми над твором, ні пари з вуст.

3 бали

III. Виділені слова замініть фразеологічними зворотами і підкресліть їх відповідно до того, яким членом речення виступають.

1. Мабуть, **довго** доведеться вас виглядати.
2. Після бур і потрясінь бреду **збентежений** додому.
3. Дівчина була неуважною і наговорила **нісенітницю**.

3 бали

IV. Установіть відповідність між виділеними в реченнях другорядними членами та видами.

1. Ми у світ прийшли успадкувати славу дідів і прадідів своїх.	А узгоджене означення
2. Зірки групуються в химерні фігури.	Б неузгоджене означення
3. Командир наказав бійцям зупинитися .	В додаток
4. Ландшафт острова дивовижний.	Г частина складеного іменного присудка
	Д обставина

4 бали

Усього: 36 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу олімпіади з української мови та літератури
9 клас

Українська література

I. Напишіть твір-роздум «Мені не дозволяє совість негоду пересидіти в кущі» (Б.Олійник)
12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Кого символізують зозулі в баладі «Ой летіла стріла»?
2. Який жанр біблійної історії про блудного сина?
3. Що Г. Сковорода називає силою у своїх байках?
4. Якою київською вулицею Ігор спускається до Богородиці Пирогощої після втечі з полону?
5. Хто був прототипом «мацапури», змальованого І.Котляревським у поемі «Енеїда»: «Якусь особу мацапуру Там шкварили на шашлику»?

5 балів

III. Установіть відповідність між творами і поняттями за змістом (за родинно-побутовими піснями).

Назва твору	Смислові поняття
1 «Місяць на небі, зіроньки сяють»	А зустріч двох закоханих
2 «Цвіте терен, цвіте терен»	Б матір визначає долю своєї дитини
3 «Сонце низенько, вечір близенько»	В палке кохання козака до дівчини
4 «За городом качки пливуть»	Г соціальна нерівність і подружнє життя
	Д нарікання на зрадливого коханого

4 бали

Українська мова

I. Запишіть словосполучення, узгодивши прізвища, імена та по батькові в потрібному відмінку.

Порадьтеся з (Гаврилець Віталій Іванович), зверніться до (Петрук Михайло Григорович), перекажіть (Кравченко Микола Васильович), зустріньтеся з (Бондаренко Клавдія Олексіївна), познайомтеся із (Сахно Світлана Борисівна), проконсультуйтеся з (Миرونюк Оксаною Сергіївною).

3 бали

II. Випишіть неповні речення, підкресліть у них члени речення.

А навколо краса! Жити – добро творити! За вікном весна. Ромашки – символ юності й романтичності. Не зривай польових квітів! Барвінок біля криниці. Вечірня прохолода. Часто приходив із подарунками.

4 бали

III. Запишіть іменники в родовому відмінку.

Вівторок, грім, закон, колектив, Крим, мотор, пісок, предмет, прогрес, сорт, Будапешт, гнів

3 бали

IV. Завдання на встановлення відповідності. З'ясуйте, який вид підрядної частини відповідає кожному фрагменту складного речення.

Фрагмент речення	Вид підрядної частини
1 Так сквола стигне час, адже...	А обставинна часу
2 Я чаклунка, дарма що ...	Б обставинна причини
3 Можливо, їм здалося, що	В обставинна наслідку
4 І запахом береться все довкола, так що...	Г обставинна мети
5 Ішов і навіть подих тамував, аби...	Д обставинна допусту
	Е з'ясувальна

5 балів

Усього: 36 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу олімпіади з української мови та літератури
10 клас

Українська література

I. Напишіть твір-роздум «Ніщо так не єднає людей, як думка про майбутнє».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. У якому творі вжито такі фразеологізми: «наговорити сім мішків гречаної вовни», «лагідний, хоч у вухо бгай», «наче осавула з нагайкою»?
2. Яке жанрове визначення, окрім ліричної драми, дають літературознавці «Зів'ялому листю»?
3. Панас Саксаганський – рідний брат письменника...
4. Який твір академік О. Білецький назвав «нерукотворним пам'ятником українській та світовій літературі»?
5. Нагуєвичі, Дрогобич, Відень – ці топоніми пов'язані з біографією письменника...

5 балів

III. Установіть відповідність між літературним героєм та його характеристикою.

Літературний герой	Характеристика
1 «...Усе плакав, кричав по ночах, погано ріс і дивився на неньку таким глибоким, старече розумним зором, що мати в тривозі одвертала од нього очі».	А Грицько Чупруненко Б Чіпка Варениченко В Лаврін Кайдаш Г Карпо Кайдаш Д Іван Палійчук
2 Одно тільки в нього неабияке – дуже палкий погляд, бистрий, як блискавка.	
3 Молоде довгасте лице було рум'яне. Веселі, сині, як небо, очі світилися привітно й ласкаво...	
4 Широкий у плечах, з батьківськими карими гострими очима, з блідуватим лицем. Гострі темні очі були ніби сердиті.	

4 бали

Українська мова

I. Утворіть прикметники від поданих іменників.

Мекка, Магдебург, таджик, агент, Нью-Йорк, Ашгабад, брат, ткач, Страсбург, Франкфурт, Хуст, Калуш.

3 бали

II. Доберіть до англійського слова like, яке використовують у соціальних мережах і в SMS-повідомленнях, українські відповідники (не менше 4).

2 бали

III. Доберіть із дужок потрібні слова до паронімів.

Лікарський – лікарський – лікарняний (дільниця, трави, таємниця, режим, препарати, листок, корпус, ягоди, клятва).

Виголошувати – оголошувати – проголошувати (промову, незалежність, тост, рівність, доповідь, рішення, тему уроку, порядок денний, свободу слова).

6 балів

VI. Установіть відповідність між реченнями та поясненнями щодо вживання в них тире (розділові знаки пропущено).

1 Марудна справа жити без баталій. (Л. Костенко.)	А тире при відокремленій прикладці Б тире між підметом і присудком В тире між частинами безсполучникового складного речення Г тире в неповному реченні Д тире при однорідних членах речення Е тире в складносурядному реченні
2 Привчав мене батько трудитись до поту а мати любити пісні. (П. Воронько.)	
3 Махнула осінь в лісі вони зацвіли пурпуровими, сірими та жовтими фарбами. (І. Франко.)	
4 Чужих два слова в пісні буде і пісня вся тоді чужа! (Д. Павличко.)	
5 Унизу як величезне біле покривало простяглась північна пустиня тундра (М.Трублаїні)	

5 балів

Усього: 37 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу олімпіади з української мови та літератури
11 клас

Українська література

I. Напишіть есе «Поки підла людина дбає про славу, благородна виконує свій обов'язок».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловлюваннях.

1. Яке справжнє прізвище письменника, який так про себе сказав: «Я вірю в «загірну комуну» і вірю так божевільно, що можна вмерти»?
2. Для кого з письменників ХХ ст. «покара славою» була найновішою формою репресії?
3. Що символізують у вірші П. Тичини «Ви знаєте, як липа шелестить...» невід'ємні атрибути інтимної лірики – місяць, зорі, солов'ї?
4. Окрім М. Зерова, до “п'ятірного грона” входили...
5. Що поєднує поета П. Тичину та філософа Г. Сковороду?

5 балів

III. Установіть відповідність між героєм комедії М. Куліша «Мина Мазайло» та реплікою, яка відображає ставлення цього героя до процесу українізації.

1 Мина Мазайло	А Українізатори! А чого б головного командувателя війська України та Криму на головного отамана або й на гетьмана не перекласти?
2 дядько Тарас	Б Та як вони сміють до наших козаків як до своїх товаришів звертатись?
3 Мокій	В Та він же божевільний, ти розумієш!.. Він просто захворів на всякі оці українські фантазії, а ти й вуха розвісила.
4 тьотя Мотя	Г. Серцем передчуваю, що українізація – це спосіб робити з мене провінціала, другосортного службовця...
5. Комсомолец.	Д Провокація. Хто стане нищити двадцять мільйонів одних лише українців, хто?
	Е Партія пише, пише – візьміться, хлоп'ята, за українську культуру, не бузять з мовою, а ти що?

5 балів

Українська мова

I. Подані складні речення перебудуйте на прості, ускладнені дісприкметниковими або дісприслівниковими зворотами.

Якщо пізнаєш себе, пізнаєш усе. Якщо не пізнаєш себе, усе життя ходитимеш у темряві. Рана, яку нанесли мечем, заживає. Рана, яку заподіяли словом, не заживе. Інколи через одну-єдину петлю, яку хтось необережно спустив, розпускається все мереживо. Якщо обрав мету, про дорогу не турбуйся.

3 бали

II. Запишіть речення, розставте розділові знаки. Визначте синтаксичну роль ускладнювального компонента.

1. Ганна була такою ж стрункою та привабливою як колись (О. Донченко).
2. Іван поступово заглиблювався у високий наче мокрий ще від вранішньої роси очерет (В. Підмогильний).
3. Повітря тут у видолінку особливо прозоре наче скляне (В. Пономаренко).

3 бали

III. Запишіть слова, знявши риски.

Кримсько/татарський, народно/пісенний, не/аби/хто, хтозна/в/кого, віч/на/віч, у/ві/сні, матеріально/зацікавлений, жовто/гарячий, сніжно/білий, магнієво/алюмінієвий, західно//український, лимонно/кислий, хитро/мудрий, радіо/фізичний, кисло/молочний.

5 балів

IV. Установіть відповідність між словами та поясненнями щодо їхнього написання.

1 комісія, тона, хоббі, ірреальний, інтермецо	А усі слова записані правильно
2 пестливий, кістлявий, благочесний, вискнути, агентство	Б одне слово записане неправильно
3 боротьба, бризкання, коріння, латаття, піддашша;	В два слова записані неправильно
4 Міссісіпі, вищий, сідити, у вісні, дочці	Г три слова записані неправильно
	Д усі слова записані неправильно

4 бали

Усього: 37 балів